

December 2022

GODE RÅD TIL SVM-REGERINGENS KLIMA- OG MILJØPOLITIK

Analyse udarbejdet af
Seniorrådgiver Finn Lauritzen

AXCELFUTURE
ERHVERVSLIVETS TÆNKETANK

Axcelfuture hilser SVM-regeringen velkommen og ser en række lyspunkter i regeringsgrundlaget – også på klima- og energiområdet. Vi er først og fremmest glade for, at der er fundet plads til en del af de ideer, vi har lagt frem i løbet af året.

Klimamål

Vi ser det som positivt, at regeringen ikke ændrer på 70 pct.-målet for 2030, men vil stramme op på implementeringen. Det er lige præcis implementering og ikke nye, kostbare og urealistiske mål, der er behov for. Det er handling og ikke mål, der er afgørende i sidste ende. Danmark har endnu ikke taget initiativer, der sikrer, at 70 pct.-målet nås – og det haster.

Men hvis vi alligevel ser på målene, er det et stærkt grønt signal at fremrykke målet for klimaneutralitet til 2045 og at sigte mod 110 pct. i 2050 – svarende til negative emissioner i 2050 på 8 Mtpa (millioner tons CO₂ om året). Negative emissioner kan kun nås gennem lagring af biogent CO₂, også kaldet BECCS.

Vi er også glade for, at regeringen nu vil vurdere, om vi skal sætte et mål for forbrugsudledningerne, som vi foreslog i november og også bede CO₂-afgiftsudvalget om at se på forbrugsafgifter (se [her](#)).

SVM-regeringen og Folketinget skal senest i 2025 sætte et mål for produktionsudledningerne i 2035. Med et 70 pct.-mål for 2030 og et 100 pct.-mål i 2045 vil det jo være naturligt med mål på 80 og 90 pct. i hhv. 2035 og 2040. Men vi anbefaler at vurdere mulighederne for at inkludere PtX-eksport i målet. Vi skal nemlig gå foran resten af EU på en måde, så vi inspirerer i stedet for blot at give mindre klimavenlige lande en undskyldning for at sænke deres ambitioner.

CO₂-afgifter på landbrug og fødevarer, samt transport

Som alle andre venter vi spændt på CO₂-afgiftsudvalgets næste rapport, som formentlig kommer til februar. Landbruget skal naturligvis også betale CO₂-afgifter, inkl. afgifter på metan (køernes bøvser mm.) og lattergas (fx fra jorderne). Men for ikke at give anledning til mange konkurser og tab hos bankerne skal afgifterne introduceres langsomt og tilbageføres til landbruget som støtte til klimaforbedringer, herunder opkøb af lavbundsjorder.

Det giver ingen global klimateffekt at erstatte dansk landbrugsproduktion med import af fx kød. Vi vurderer den såkaldte lækage, hvis vi gør det, som langt højere end de ca. 35 pct., vismændene regner med – måske endda over 100 pct., jf. forbrugsmålsanalysen.

Den rigtige vej frem her er derfor en kombination af CO₂-afgifter direkte på landmændene, som tilbageføres, og forbrugsafgifter. Her har Axcelfuture foreslået en afgift på oksekød på 20 kr./kg, som, kan finansiere en halvering af momsen på frugt og grønt. Det betyder, at afgiften kan laves provenuneutral og fremme en sundere kost.

Transporten betaler i realiteten allerede høje CO₂-afgifter, men SVM-regeringen bør genåbne aftalen om beskatning af elbiler mv. og reducere støtten til hybridbiler. Fremtiden er de rigtige elbiler, som kører længere og længere pr. kWh.

CCS

Axcelfuture var for et år siden med til at skabe CCS-alliancen, sammen med DI, Dansk Metal, Dansk Fjernvarme, Danske Rederier og Dansk Offshore. Der er sket meget, og de første godkendelser af lagring i Nordsøen og på land, i Stenlille, er allerede på plads. Ligeledes træffes der afgørelse om et første udbud om støtte til fangst, transport og lagring ultimo februar, med en støtte på i alt 8 mia. kr. over 20 år.

3 bydere er prækvalificerede - i alfabetisk rækkefølge Vestforbrænding, Ørsted og Aalborg

Portland. Hvis der, som vi forventer, kommer tre gode bud ind, og de to af dem må fravælges, vil vi anbefale, at regeringen meget hurtigt gennemfører et nyt udbud, hvor de to tabere (og gerne andre) kan konkurrere om en lignende støtte. Det vil tilsammen kunne give ca. 1 Mtpa ekstra og dermed medvirke til at nå 70 pct.-målet.

Vi vurderer, at Danmark bør CCS'e mindst 5 mio. tons om året fra 2030, hvis vi på en samfundsøkonomisk effektiv måde skal nå vores klimamål – og i 2040 endnu mere. Vi mener også, at der er behov for en CO2-infrastruktur (se [her](#)). CO2-infrastrukturen bør allerede planlægges nu, så vi kan være på forkant med udviklingen.

Vi anbefaler også, at regeringen rydder de barrierer af vejen, som i dag gør det svært for fjernvarme- og affaldsværker at lave såkaldt BECCS – dvs. CCS af biogent CO2. Løsningen er at indføre en negativ afgift, altså et tilskud, af samme størrelse som afgiften (inkl. ETS-kvoteprisen) på fossil CO2.

Når affaldssektoren får lov til at lave CCS, er der heller ingen grund til at begrænse import af affald eller at tvinge affaldsforbrændingssektoren til at reducere sin kapacitet.

På længere sigt skal det simpelt hen være forbudt at sende CO2 op i atmosfæren (i hvert fald for værker over en vis grænse). Alle, der har en forbrændingsproces eller på anden måde har en CO2-intensiv punktkilde, skal lave CCS. På samme måde som det fx er forbudt af hælde olie eller kemikalier i køkkenvasken.

VE-produktion

VE – i praksis vind og sol – er vejen frem. Men det går alt for langsomt. Der går tit 10-12 år, fra en vind- eller solpark planlægges, til den kan producere strøm. Det skyldes bl.a. vores klagesystem, som er alt for langsomt, men også at netselskaberne ikke får lov til at kigge fremad, når de planlægger netudbygningen. Det har vi stillet 9 konkrete forslag til at lave om på (se [her](#)).

Et andet bidrag til mere vind, især på havet, er, at staten bør udbyde hav til leje og ikke detailregulere udbuddene, sådan som det sker i dag (se [her](#)).

De kystnære møller er i dag dækket af åben-dør ordningen. Her er problemet stor lokal modstand. For at reducere modstanden foreslår vi, at kommunerne får halvdelen af overskuddet fra udbuddene.

PtX

Med et citat fra en tv-serie er grøn brint det nye sort. Den tidligere regering støttede nogle få projekter, men der skal gang i meget mere PtX, hvis Danmarks klimaambitioner skal realiseres. Med de nye høje energipriser er det slet ikke sikkert, at det kræver støtte. De vindparker, CIP og Ørsted senest har budt på at sætte op, vil således kunne komme om få år. Parkerne vil være helt uden støtte, men måske med et såkaldt samfundsbidrag, som Axcelfuture foreslog i juni, (se [her](#)).

Noget af det dyreste og sværeste, at lave på PtX-området, er grøn jetfuel. Vi foreslog i september en afgift på 50 kr. på indenrigsflyvning, 150 kr. for udenrigsflyvning og 250 kr. for interkontinental flyvning (se [her](#)). Afgiften bør ikke gå i statskassen, men gå 1:1 til at finansiere udviklingen af grøn jetfuel, som på kort sigt ikke er mulig uden betragtelig støtte. Den tidligere regering lyttede kun lidt og foreslog en afgift på kun 13 kr. pr. billet. Det nye regeringsgrundlag indebærer dog en afgift på 100 kr. pr. billet (i gennemsnit), hvilket er tættere på vores forslag. SVM-regeringen vil til gengæld bruge pengene til en ældrecheck, hvilket går imod hele ideen om at bruge midler til finansiering af grøn jetfuel. Derfor mener vi ikke, at det er en god ide at omfordele afgiften fra flyrejser til ældrechecken.

Biomasse

Det danske forbrug af biomasse er for højt. Hvis alle lande brugte lige så meget som Danmark, ville der opstå international mangel på biomasse. Men kritikken mod biomasse er for unuanceret. Mange andre lande har slet ikke samme behov for biomassen som Danmark, fx fordi de har bjerge og vandkraft eller atomkraft. Den danske forsyningssektor har indført stramme krav om bæredygtighedscertificering, og biomasseforbruget vil under alle omstændigheder falde som følge af bortfaldet af tilskud og som følge af konkurrencen fra bedre og billigere store varmepumper. Biomasse vil imidlertid muliggøre den negative CO₂-emission på 8 Mtpa, vi nu har som mål for 2050, såfremt emissionerne derfra CCS'es. For yderligere information, se [her](#).

Energilagring

Biomasse, elkabler til udlandet og forbrugsfleksibilitet er ikke tilstrækkeligt til at sikre, at der altid er strøm i stikkontakten. Vi skal også skabe rammer for, at både private aktører og energiselskaberne kan lagre energi. Med de mere og mere volatile elpriser bliver det rentabelt. Axcelfuture har fået støtte fra Tietgenfonden til at undersøge, hvordan energilagring kan bidrage til en forbedret forsyningssikkerhed og måske blive en dansk styrkeposition. Vi vil undersøge, om energilagring kan reducere det i øvrigt stærkt stigende behov for at udbygge elnettet. Vores hypotese er, at energilagring kan reducere behovet for elkabler med 10 mia. kr.

Europæisk og dansk uafhængighed af russiske energi

Sidst men ikke mindst er Danmark ikke en ø – heller ikke energimæssigt. Vi bliver aldrig uafhængige af Rusland, hvis ikke hele EU bliver uafhængigt af Rusland.

Det er derfor rigtig godt, at EU her i december 2022 har vedtaget en opstramning af det europæiske kvotesystem, så transport og varme kommer med, og at der indføres et såkaldt CBAM-system med told på meget energitung import fra lande uden lige så høje CO₂-kvotepriser som EU.

Vi er til gengæld meget bekymrede for EU's annoncerede, men endnu ikke vedtagne planer om at sætte et loft over elprisen og at indføre en særbeskatning af ejerne af vind- og solparker mv. Disse ejere tjener gode penge nu, det er korrekt. Men udfordringen er at få mere grøn el hurtigt og ikke at straffe dem, der har investeret i grøn el og gerne skulle blive ved med det.

Vi er også glade for, at flere og flere europæiske lande nu investerer i ny atomkraft. Den tidligere regering dummede sig ved at stemme imod EU's taksonomi, som gjorde atomkraften grøn – men taksonomien blev heldigvis vedtaget alligevel (se [her](#)).

Vi skal ikke have atomkraft i Danmark. Det vil aldrig kunne svare sig med alt det vind og sol, vi har og får. Men vi kan gøre meget andet. I 2023 genåbner Tyra-feltet, og vi kan booste produktionen af den grønne biogas, så vi kan eksportere Tyragassen og satse på 100 pct. grøn biogas herhjemme – forhåbentligt allerede i 2027. Det kræver hurtig fjernvarme. Mere end halvdelen af de 400.000 nuværende naturgaskunder skal have fjernvarme. Regeringen bør overveje en tidsbegrænset genindførelse af kommunernes mulighed for at bruge tilslutningspligt, og så i øvrigt give straksfradrag for virksomheder, der vil udfase gas, og forbrugere, der vil etablere varmepumper i stedet for gasfyr.